

Görgei 200 - háziverseny - részletes kiírás

Kétszáz éve, 1818. január 30-án született Görgei Artúr, „**az utolsó nagy magyar hadvezér**”.

Emléke előtt pályázatok meghirdetésével tisztelgünk. Négy tárgykörben lehet jelentkezni. Tanulmányírással, számítógépes animáció készítésével és emléktúrákon való részvétellel is fejet hajthatunk a hadvezér és katonái teljesítménye előtt.

1. Katonaföldrajz

A földrajzi és éghajlati tényezők hatása Görgei Artúr téli hadjáratára.

Ebben a kategóriában Görgei Artúr és seregének 1849 január eleje és február közepe között végrehajtott felvidéki hadjáratát elemezhetik a jelentkezők. Az adott időszakban a tél megmutatta szigorú és enyhébb arcát is, a seregek változatos terepviszonyok között hajtották végre meneteiket, településeken mentek keresztül, stb. Mindezen tényezők erősen befolyásolták a hadjárat tervezését és végrehajtását is.

Javasoljuk, hogy a pályázó mutassa be a terület domborzati viszonyait, nézzen utána annak, hogy milyen időjárási helyzet uralkodott az adott időszakban. Milyen településeken vonultak át a katonák, ezeknek milyen népességi, etnikai, gazdasági jellemzőik voltak. Hogyan hatottak ezek a tényezők a hadjárat megtervezésére és végrehajtására?

Ajánlott irodalom:

-A Kárpát-medence földrajza

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_527_eu_regionalis_foldrajz_1/ch02s07.html

-Nagy Miklós Mihály: Magyarország hadtörténeti földrajza

http://old.foldrajz.ttk.pte.hu/phd/phdkoord/nv/disszert/Nagy_Miklos_Mihaly_disszertacio.pdf

-A Habsburg Birodalom második katonai felmérése (korabeli térkép)

<http://mapire.eu/hu/map/secondsurvey/?layers=osm%2C5%2C42&bbox=458621.46822449565%2C5247956.6130141225%2C3589482.146785315%2C6698425.661753627>

-Fényes Elek: A magyar birodalom nemzetiségei és ezek száma vármegyék és járások szerint (Pest, 1867)

<http://mek.oszk.hu/10200/10254/>

Fényes Elek: Magyarország leírása

http://konyvtar.ksh.hu/inc/kb_fenyeselek/Fenyes/fenyes_elek_magyarország_leirasa_1_kot.pdf

Fényes Elek: Magyarország geográfiai szótára

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyarország-geografiai-szotara-fenyeselek-BABC3/>

Bánlaky József: Magyarország 1848/49. évi függetlenségi harcának katonai története

<http://mek.oszk.hu/09400/09477/html/0021/2089.html>

-Bánlaky József: A magyar nemzet hadtörténelme : III. A téli hadjárat • Az osztrák támadó hadjárat <http://mek.oszk.hu/09400/09477/html/0021/2113.html>

-Görgei Artúr: Életem és működésem Magyarországon 1848-ban és 1849-ben.
<http://mek.oszk.hu/04700/04739/html/>

-Klapka György: Emlékeimből
<http://mek.oszk.hu/16800/16888/index.phtml>

-Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete (2001)

-Hermann Róbert: Az 1848-1849-es szabadságharc nagy csatái (2004)

-Hermann Róbert: Forradalom és szabadságharc 1848-1849 (2009)

-Hermann Róbert: Magyarország hadtörténete III. - Magyarország a Habsburg Monarchiában 1718-1919

-Pusztaszeri László: Görgey Artúr a szabadságharcban

-rövidebb cikkek:

<http://felvidek.ma/2014/02/gorgei-felvideki-hadjarata-es-a-branyiszkoj-utkozet/>

<http://tortenelemcikkek.hu/node/324>

http://www.ma.hu/tudomany/32452/Egyenesen_at_A_Gorgeyalagut

<http://www.muemlekem.hu/hatareset?id=3460>

2. Görgei hadjáratai és csatái - számítógépes animáció

Ebben a kategóriában számítógépes program segítségével lehet bemutatni a kor stratégiai és taktikai eljárásait.

Az animáció készülhet power point vagy más program segítségével is. Az alkotásban ne csak a seregek, alakulatok mozgását mutassa be a pályázó, hanem térjen ki a hadvezérek személyére, az erőviszonyok részletezésére, a haditervekre és a veszteségekre is, stb.

Az animációra jó mintául szolgálhatnak a következő honlapok:

<http://historyanimated.com/verynewhistorywaranimated/>

<http://www.theartofbattle.com/>

Görgeinek a következő hadjáratokban volt meghatározó szerepe:

Ozorai hadművelet (1848. október)

A feldunai hadtest visszavonulása Pozsonytól Budáig (1848 december)

A téli felvidéki hadjárat (1849. január-február)

A tavaszi hadjárat (1849. március-április)

Buda ostroma és bevétele (1849. május)

A vág menti és komáromi csaták (1849. június-július)

A nyári hadjárat (1849. július-augusztus, Komáromtól Világosig)

Az animációban ezeknek a hadjáratoknak az útvonalát és valamelyik meghatározó jelentőségű csatáját célszerű bemutatni.

Ajánlott irodalom:

-Hermann Róbert: 1848-1849. A szabadságharc hadtörténete (2001)

-Hermann Róbert: Az 1848-1849-es szabadságharc nagy csatái (2004)

-Hermann Róbert: Forradalom és szabadságharc 1848-1849 (2009)

-Hermann Róbert: Magyarország hadtörténete III. - Magyarország a Habsburg Monarchiában 1718-1919

-Pásztai László: A MAGYAR HONVÉDSEREG HARCÁSZATA. AZ 1848/49-ES SZABADSÁGHARCBAN.

http://archiv.uni-nke.hu/downloads/konyvtar/digitgy/phd/2009/paszti_laszlo.pdf

-Csikány Tamás: A szabadságharc hadművészete 1848 – 1849

-Csikány Tamás, Eötvös Péter, Németh Balázs : A szabadságharc kézi lőfegyverei 1848-1849

3. Görgei a magyar irodalom tükrében.

Görgei szerepe és személyisége már a szabadságharc időszakában élénken foglalkoztatta a kor íróit, költőit, nem mindennapi karaktere rokonszenvet de ellenszenvet is képes volt kelteni a kortársakban és az időszak iránt érdeklődő olvasóban. Kossuthnak a szabadságharc leverését követő árulási vádjá (viddini levél) pedig csak tovább fokozta a megosztottságot.

Jól nyomon követhetjük ezt a fajta eltérő megítélést a kortárs és későbbi írók-költők műveiben is. Az eltérő felfogásban gyakran a szerző korának eseményei, az éppen uralkodó politikai rendszer hatása is megfigyelhető.

A pályázótól azt kérjük, hogy mutassa be Görgei megítélését, annak változását a különböző szerzők művein keresztül, próbáljon magyarázatot találni az eltérő ábrázolás okaira, stb.

Ajánlott irodalom:

-Vörösmarty Mihály: Átok

http://www.irodalmiradio.hu/femis/muveszetek/4muveszek/v_menu/vorosmarty/vorosmartirt.htm

-Jókai Mór: Forradalmi és csataképek - Az elesett neje

<http://mek.oszk.hu/00700/00799/html/jokai6.htm>

-Mikszáth Kálmán: Jókai Mór élete és kora 11.fejezet

<http://mek.oszk.hu/00900/00945/html/> (...nyolc órától kezdve Görgey a diktátor)

-Móricz Zsigmond: Görgey Artúr

<http://epa.oszk.hu/00000/00022/00493/15290.htm>

-Illyés Gyula: Fáklyaláng

-Németh László: Az áruló

<http://mek.oszk.hu/01000/01011/01011.htm>

-Féja Géza: Visegrádi esték

-Somogyváry Gyula: Katonacsillag megfordul

Tűzoszlop

4. Görgei 200km és 1818km - emléktúrák

Ebben a kategóriában fizikai és szellemi erőfeszítésre is szükség van. Görgei életének nagy állomásait lehet bejárni és egyfajta útinapló, „útikönyv” írásával dokumentálni. Az útinaplót célszerű blog formában vezetni.

I. alkategória - 200 km

Az útvonalat **gyalog és/vagy kerékpáros túra** keretében lehet teljesíteni. Az útvonal Görgei Artúr hadjáratainak vonalán haladjon. A túrát természetesen részletekben célszerű megtenni. Nem kötelező egy útvonalat folytonosan végigjárni, több hadjárat vagy más Görgei életével kapcsolatos hely meglátogatásának összege is kiadhatja a szükséges távolságot. (Legalább 200 km,

de lehet hosszabb is). A túrákat fényképekkel vagy/és videókkal kérjük dokumentálni, oly módon, ami bizonyítja a pályázó részvételét.

Az útinapló számoljon be a lényeges adatokról, úgymint: felhasznált útvonalak, útvonalhossz, a táj leírása, emlékművek, épületek bemutatása. Emellett a pályázó írja le a kirándulás eseményeit, nehézségeit, tehet ajánlásokat az esetleges követőknek, leírhatja személyes reflexióit, elmélkedhet például arról, milyen érzés lehetett annak idején erre vonulni a honvédoknak, stb.

II. alkategória - 1818 km

Ezt a feladatot akár a nyári szünetben, családi kirándulás keretében autóval, busszal, vonattal is lehet teljesíteni. A nagyobb távolság is könnyen megtehető, hiszen Görgei hadjáratain (Schwechattól Világosig) kívül megfordult Bécsben, Tullnban, Klagenfurtban, Prágában is. A Felvidéken fel lehet például keresni a családi fészek Toporcot, stb.

Ajánlott irodalom:

Felhasználhatóak a fenti kategóriákban feltüntetett művek.

Minta az útinaplóhoz:

<http://studhist.blog.hu/2017/09/09/gerencsavar>

Terjedelem : A tanulmányok 15-20 oldal terjedelműek legyenek.

Határidő:

(A pályaművek leadásának határideje)

2018. október 8.

díjazás:

A kategóriák első helyezettjei pénzdíjazásban részesülnek. A második és harmadik helyezettek könyvjutalmat kapnak.